

fo.remissvar@regeringska
nsliet.se

fo.ssk@regeringskansliet.s
e.

Yttrande Fö2023/01478

En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

Hushållningssällskapens Förbund har beretts möjlighet att yttra sig över SOU 2023:50. Yttrandet har skrivits av Frida Carlsson, Annika Bergman, Ove Konradsson och Bo Selerud. Tidigare framförda synpunkter återfinns i bilaga 1.

Stockholm 2023-12-22

Bo Selerud
Förbundsdirektör

Hushållningssällskapens Förbund

Hushållningssällskapet tackar för möjligheten att komplettera och utveckla tidigare insänt material, se bilaga 1.

Inledning

Beredskapsfrågan har varit en del av vår långa historia och är mer aktuell än på många decennier. Hushållningssällskapet finns representerat över hela landets landsbygd med ett regionalt placerat rådgivningskollektiv. Det är de gårdar som vi besöker och där vi rådger i vardagen som det handlar om nu. Denna rådgivning ska dock inte blandas ihop med den utmaning vi står inför. Gemensamt för alla lantbruksföretag är att en god lönsamhet stärker robustheten. Lönsamhet är grunden för att kunna investera, effektivisera och digitalisera, dvs följa samhällsutvecklingen. Dessutom skapar lönsamhet ett starkare företagande då de sociala/psykosociala förutsättningarna för lantbrukaren direkt påverkar förmågan att leda ett komplext företagande.

Komplettering

Vi anser, likt LRF, att det ligger i samhällets intresse att säkra livsmedelsproduktionen vid kriser. Därför bör CAP-medel fortsättningsvis, liksom idag, användas för det EU:s jordbrukspolitik syftar till, dvs. ökad miljönytta och ökad konkurrenskraft. CAP tar inte avsprång i den nationella aspekten på säkerhet. Till det bör avsättas andra medel.

Som vi i tidigare dokument anfört bör det göras en förstudie innan praktiska arbetet tar sin början. Utbildningsbehovet hos rådgivarna är viktigt att tidigt tillgodose. Det kommer att vara skillnad mellan den rådgivning som i dag erbjuds med sikte på lönsamhet och hållbarhet. En rådgivning som ska analysera risker och inventera behov utifrån andra premisser behöver ett nytt mindset och nya verktyg. Vi utgår ifrån att vi kan arbeta med lantbruket i prioritetsordning:

A: de 20 % av lantbruket som står för 80% av volymen

B: resterande lantbruk

En "Risk & Robust" inventering på gårdsnivå är den första aktivitet som bör genomföras. Individuell behovsanalys är nästa steg, därefter behov i "kluster", byar eller andra naturliga indelningar. En del av den fortsatta utbildningen som rådgivningen kan bidra till är ERFA-grupper. De flesta lantbrukare är innovativa när det behövs, vilket är en förmåga och egenskap som kan komma fler tillgodo. Många lösningar kommer att hittas i samarbete.

Vi anser det viktigt att notera personalens utbildningsbehov. I de fall lantbrukets personal blir krigsplacerad så behövs redan i fredstid en planerad försörjning av arbetskraft och en utbildningsplan för dessa.

När det kommer till investeringar i lagringskapacitet bör dessa ingå i ett särskilt beredskapsstöd. Samtidigt som investeringar görs i ökad lagringskapacitet så bör även enklare metoder prövas, tex planlager i hallar.

Det är viktigt att beredskapsåtgärderna inte enbart vilar på traditionell kunskap och erfarenhet utan att vi släpper lös ett innovativt tänkande. Utvecklingen av mer robusta företag får inte innebära fler regler eller mer kontroller.

Det finns idag en målkonflikt inom olika politikområden när det gäller biogas. Den lokala försörjningen av energi på tillgängliga restsubstrat är nyckeln till ett robustare lantbruk. Låt inte särintressen hindra den utvecklingen.